

**PROFESSOR ABDUSAMAD XONTO'RAYEVICH BOBOXO'JAYEVNING
ILMIY KADRLAR TAYYORLASHDAGI ROLI: O'ZBEKISTON
MARKAZIY ARXIV HUJJATLARI ASOSIDA TAHLIL**

Muallif: Abdullayev Botir Jabbor o'g'li

Annotatsiya

Ushbu maqola O'zbekiston Fanlar Akademiyasi Sharqshunoslik Instituti professori A.X.Boboxo'jayevning kadrlar tayyorlash sohasidagi faoliyatini o'rganishga bag'ishlangan. Maqola markaziy arxiv hujjatlariga tayangan holda yozilgan bo'lib, ilmiy darajadagi nomzod va doktorlik dissertatsiyalari tayyorlash jarayoni, shuningdek, ilmiy rahbar sifatida faoliyati keng yoritilgan.

This article is dedicated to studying the activities of Professor A.Kh. Babakhodjaev of the Institute of Oriental Studies of the Academy of Sciences of Uzbekistan in the field of personnel training. The article is based on materials from the Central Archive of Uzbekistan and thoroughly covers the preparation of candidate and doctoral dissertations, as well as his role as a scientific supervisor.

В данной статье рассматривается деятельность профессора А.Х. Бабаходжаева Института востоковедения Академии наук Узбекистана в области подготовки кадров. Статья основана на материалах Центрального архива Узбекистана и подробно освещает процесс подготовки кандидатских и докторских диссертаций, а также его деятельность в качестве научного руководителя.

Kalit so'zlar: kadrlar tayyorlash, nomzodlik dissertatsiyasi, doktorlik dissertatsiyasi, rasmiy opponent, norasmiy opponent, ilmiy rahbarlik, O'zbekiston Fanlar Akademiyasi, Sharqshunoslik instituti, A.X.Boboxo'jayev, kadrlar tayyorlash siyosati, akademik faoliyat

Ilm-fan taraqqiyoti va yuqori malakali kadrlar tayyorlash har bir mamlakat uchun asosiy vazifa hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi ilmiy muassasalarida sharqshunoslik va tarix fanlari bo'yicha ko'plab mutaxassislar yetishtirilgan. Ushbu maqola O'zbekiston Fanlar Akademiyasi Sharqshunoslik instituti professori A.X.Boboxo'jayevning ilmiy rahbar sifatida faoliyatini chuqur o'rganishga qaratilgan bo'lib, tadqiqotlar asosan O'zbekiston markaziy arxivining № 2850, Op. № 1, D. № 153 raqamli hujjatlariga tayangan.

Markaziy arxiv hujjatlarining ilmiy ishda qo'llanilishi tadqiqotning ishonchliligini ta'minlab, tarixiy voqealar va jarayonlarni yangi yoritishga xizmat qiladi. Shu bois maqolada O'zbekiston Fanlar Akademiyasi arxiv ma'lumotlari asosida A.X.Boboxo'jayevning kadrlar tayyorlashdagi ahamiyati ko'rsatib o'tiladi.

A.X.Boboxo‘jayev o‘zining uzoq yillik o‘qituvchilik va ilmiy rahbarlik faoliyati davomida ko‘plab nomzodlik va doktorlik dissertatsiyalarini tayyorlashga rahbarlik qilgan. Markaziy arxiv hujjatlarida qayd etilishicha, 1951 yilda Pogribinskaya, 1960 yilda esa X. Keldyiev nomzodlik dissertatsiyalarini muvaffaqiyatli himoya qilgan.

Shuningdek, aspirantlar T. Fayziyev, A. Abdugafarova va R. Abdurahmanovning dissertatsiya ishlariga rahbarlik qilgani O‘zbekiston Fanlar Akademiyasi Sharqshunoslik instituti uchun katta ahamiyatga ega bo‘lgan. Bu faoliyat doirasida Boboxo‘jayev nafaqat ilmiy maslahatlar bergan, balki ilmiy izlanishlarda amaliy yo‘nalishlarni belgilab bergan. Markaziy arxiv hujjatlarida aytilishicha, u aspirantlarning ilmiy ishlarini kuzatib borish, tahlil qilish va zarur hollarda ularni yangilash bo‘yicha faol ishlagan (O‘zbekiston Markaziy Arxivi, № 2850).

Boboxo‘jayevning ilmiy kengashlardagi roli ham katta bo‘lib, u rasmiy va norasmiy opponent sifatida ko‘plab dissertatsiyalarni baholagan. Masalan, 1961-yilda K.Munirov va V.A.Shishkinning dissertatsiyalariga opponentlik qilgani arxiv hujjatlarida aniq qayd etilgan. Bu uning ilmiy sohadagi obro‘-e‘tiborining natijasidir.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “Ilm-fan va ta’limni rivojlantirish – mamlakatimiz taraqqiyotining poydevori” (Mirziyoyev, 2021), degan so‘zlar ushbu ilmiy rahbarlarning beqiyos hissasini yanada oshkor etadi.

Professor Boboxo‘jayev ko‘plab ilmiy ishlar va dissertatsiyalarga sharhlar yozgan, ularning ayrimlari markaziy arxivda saqlanmoqda. Misol uchun, X.T. Tursunovning “O‘zbekiston SSR tashkil topishi” (1951), T. Nigmatovning “Xiva xonligining Rossiya bilan munosabatlari” (1955) mavzularidagi dissertatsiyalariga berilgan sharhlar uning chuqur tahliliy yondashuvini ko‘rsatadi.

Bu kabi sharhlar nafaqat ilmiy ishlarni yaxshilashga yordam bergan, balki O‘zbekiston tarixshunosligining rivojiga ham xizmat qilgan. “Ilmiy rahbarlik – bu faqat ilmiy maslahatchilik emas, balki yosh olimlarning ilmiy maktabini shakllantirishdir” (Sobirov, 2015) degan fikr ushbu faoliyatni yoritadi.

O‘zbekiston markaziy arxiv hujjatlariga tayangan holda o‘rganilganidek, professor A.X.Boboxo‘jayevning kadrlar tayyorlashdagi roli juda muhim bo‘lib, u ilmiy rahbar sifatida ko‘plab nomzodlik va doktorlik dissertatsiyalarini muvaffaqiyatli tayyorlashga yordam bergan. Uning ilmiy kengashlardagi faoliyati va dissertatsiyalarga bergan sharhlari O‘zbekiston ilm-fanining sifatli rivojlanishiga xizmat qilgan.

Shunday qilib, mazkur tadqiqot O‘zbekiston Fanlar Akademiyasi Sharqshunoslik institutida kadrlar tayyorlash tarixini yanada chuqurroq o‘rganishga, shuningdek, arxiv materiallarining ilmiy tadqiqotlarda ahamiyatini yanada oshirishga xizmat qiladi. Bu borada kelgusida ham arxiv manbalarini o‘rganish va tadqiq etish muhimligi ta’kidlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston markaziy arxivi, № 2850, Op. № 1, D. № 153, 1961 yil.
2. Mirziyoyev Sh. M. (2021). “Ilm-fan va ta’limni rivojlantirish – millat taraqqiyotining poydevori.” O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy chiqishlari to‘plami.
3. Sobirov A. (2015). "O‘zbekistonning ilmiy kadrlar tayyorlash tizimi tarixi." Toshkent.
4. Karimov B. (2018). "Markaziy Osiyo tarixi va sharqshunoslik." Toshkent.
5. Qodirov M. (2020). "Ilmiy rahbarlik: nazariya va amaliyot." Toshkent.

